

[Bernhard Baunsgaard.]

fører om, at grundskatterne vender den tunge ende nedad. Nu har jeg allerede antydnet, hvor det er, de begynder at tynde, nemlig hvis man har indtægter under 25.000 kr. skattepligtig og man er lejer i en almindelig 2 værelses lejlighed, for så vil det samlede skattetilsvær blive større også gennem den del, der ligger i forhøjelsen af lejen. Men så langt skal vi ned, og gud ske lov er det ikke nogen almindelig skattepligtig indtægt i Danmark.

Jeg tvivler da heller ikke om, at en gårdejer, hvis gård er på 150 tdr. l. og som har 25.000 kr. i samlede grundskatter, mærker det mere, end når et af vore store godser skal svare 400.000 kr. i grundskatter. Men man skal også se lidt på den samlede virkning: når amterne skal til at sætte indkomstskatterne op, kommer gårdejerne alligevel i klemme.

Må jeg så rette en fejltagelse fra fremskridtspartiets ordfører, der også kan blive retledt af sin egen gruppeformand, hr. Ove Jensen. 16. alm. vurdering skruer ikke nogen jordværdier op, den måler dem bare. Det svarer til, at man tror, man får mere feber ved at måle på et termometer, hvor høj feberen er.

Ib Christensen (DR):

Ministeren var lidt utilfreds med min sprogbrug, men lad os så diskutere indholdet. Er det ikke efter socialdemokratiets opfattelse en reaktionær politik at flytte skattebyrden væk fra de arbejdsfrie gevinster på jord over på folks arbejdsindkomster?

Ministeren kunne heller ikke lide, at jeg brugte ordet vrøvl eller vrøvleord, men så glæder jeg mig så meget mere over venstres ordfører, der gav sin tilslutning til min definition af, hvad produktionsjord er. Så kan venstre og retsforbundet jo altid diskutere, om det skal beskattes eller ikke beskattes. Men det var da altid et fremskridt, at man erkender, der findes anden produktionsjord end landbrugsjord.

Jeg har tilladt mig at betegne regeringens politik som hovedløs, provokeret af at ministeren i sin fremsættelsestale siger, at det er et led i den sammenhængende økonomiske politik. Nu vel, hvis regeringen ikke kan lide den betegnelse, dropper vi den, men så skylder ministeren at påpege, hvor sammenhængen er i en økonomisk politik, der stimulerer inflationen og tenderer i retning af større arbejdsløshed, sådan som denne skatteomlægning gør. Der er ingen sammenhæng.

Endelig vil jeg til sidst gerne spørge: hvad skal der ske efter 1979? Det har ministeren ikke svaret på. Andre ordførere har spurgt om det. Jeg skal undlade at spørge vedrørende de egentlige kapitalgevinster, for jeg går ud fra, at ministeren så vil henholde sig til skatte- og afgiftsministerens ressort.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om overførelse af de af Samfundet og Hjemmet for Vanføre drevne ortopædiske hospitaler og afdelinger til amtskommunerne m. fl.

(Lovforslag nr. L 92. Fremsat 17/3 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Jørgen Frederiksen (S):

Da mit partis ordfører i denne sag, hr. Marius Sørensen, ikke kan være til stede, skal jeg i hans sted gøre nogle bemærkninger til dette punkt på dagsordenen.

Dette lovforslag omhandler overførelse af de af Samfundet og Hjemmet for Vanføre drevne 6 ortopædiske afdelinger med tilhørende ambulatorier, placeret i tilknytning til amtskommunale sygehuse i Næstved, Odense, Sønderborg, Kolding, Holstebro og Ålborg, og Ortopædisk hospital i Århus til amtskommunal regie, og hospitalet i København til statsregie. Det vil sige, at der foreslås en overførelse fra særforborg til sygehusvæsen.

Som baggrund for dette konkrete forslag ligger et meget stort arbejde fra alle de berørte instanser gennem udvalgsarbejde og forhandlinger m. m. Det er værd at mærke sig, at lovforslaget, som det her foreligger, er udformet på baggrund af enighed imellem de berørte instanser. Mange vil vel føle, at det er noget trist, at en så seriøs og socialt bevidst institution som Samfundet og Hjemmet for Vanføre nu for sygehusområdets og det sociale områdes

[Jørgen Frederiksen.]

vedkommende glider ud af billedet og fremover alene skal tage sig af mindre områder som værkstedsdriften. Dette er dog en udvikling, som man af mange årsager længe har måttet se i øjnene. Ideen bag kommunalreformen har jo for amtskommunernes vedkommende betydet, at omfattende opgaver, der tidligere blev løst af staten eller af selvejende institutioner, der fik statstilskud, bl. a. af integritetsårsager blev overført til amtskommunerne.

Dette kan behandlingsmæssigt betyde, at den omfattende viden og ekspertise, som de amtskommunale institutioner i øvrigt måtte være i besiddelse af, i højere grad kan anvendes på de berørte patienter. Det er jo en klar og vel også rigtig holdning i tiden, at mennesker ikke på grund af et psykisk eller som her et fysisk handicap skal placeres i båse for sig selv, men integreres som et naturligt led i samfundets almindelige liv og foranstaltninger.

De rent praktiske ting i forbindelse med overflyttelsen til henholdsvis amtskommunal regie eller statsregie er særdeles fyldigt beskrevet i selve lovforslaget og ministerens bemærkninger hertil. Jeg skal derfor ikke gentage denne beskrivelse eller gå i detaljer, men kun kort bemærke for det første, at der er enighed imellem stat og amtskommune og Samfundet og Hjemmet for Vanføre om overgangsformen, målsætningen for overgangen, overgangstidspunktet samt overgangsbestemmelserne. For det andet, at der er taget et så vidtgående hensyn, som det er muligt, til det på institutionerne arbejdende personale med henblik på overførslen af det tjenstlige forhold til den nye driftsherre. Endelig for det tredje, at de driftsøkonomiske konsekvenser ligger klare og kendte, idet det er de samme som ved overførsels af statshospitalerne til amtsregie.

Jeg skal derfor på socialdemokratiets vegne anbefale forslaget og give tilslutning til en positiv udvalgsbehandling.

Pilgaard Andersen (FP):

Overførelse af de ortopædiske hospitaler til amtskommunerne er et led i den kommunalreform og socialreform, som blev påbegyndt sidst i 1960'erne og forhåbentlig bliver afsluttet her i 1970'erne. Fremskridtspartiet står tvivlende over for, om de store sammenlægninger var rigtige. I 1960'erne fik vi jo løfte om forenkling af administrationen og billiggørelse af driften, men hvordan er det gået? Vi ved jo

alle sammen, at det er gået den modsatte vej. Det er ikke ligefrem fremskridtstanker at overføre de ortopædiske hospitaler til amtskommunerne. Vi havde hellere set samtlige hospitaler overført til staten og dermed en samlet administration. Det ville have været en langt billigere løsning, og ville give muligheder for den sygehusplanlægning, vi har ønsket.

I denne forbindelse vil jeg gerne spørge, om ministeren agter at sørge for en samlet sygehusplanlægning for at undgå det ressourcespild, der kan ske på dette område, hvis planlægningen ikke er helt korrekt.

De ortopædiske hospitaler er jo selvejende institutioner, der har været drevet af 16 mands bestyrelser; derfor mener vi sådan set, at det havde været en langt billigere løsning at lade dem fortsætte på samme niveau, som de har kørt hidtil. Vi sætter et meget stort spørgsmålstegn ved, hvor meget billigere det bliver at føre det over til amtskommunerne, for vi ved jo, at når det kommer dertil, betyder det en forøgelse af administrationen.

Hvad angår spørgsmålet om den økonomiske byrdefordeling mellem stat og kommune, ser vi her igen et tydeligt eksempel på, at staten skyder udgifterne over på kommunerne, og derved må de udrede trådene. Det er et af de systemer, som vi ikke bryder os særlig meget om i fremskridtspartiet.

Der er nogle amtskommuner, der er blevet pålagt store byrder, her tænker jeg bl. a. på Sønderjyllands amt, der har fået en merudgift på 9,1 mill. kr., jeg tænker på Ribe amtskommune, der får en merudgift på 3,3 mill. kr. og på Vejle amtskommune, der får en merudgift på 5,6 mill. kr. Jeg er udmærket klar over, at staten yder en refusion på 50 pct. det første år og 45 pct. det andet år, men trods alt betyder det, at de enkelte kommuner får store byrder og får vanskeligheder med at løse problemerne. Samtidig er der jo også bygningsmæssige problemer med de udgifter, der kan følge heraf.

Fremskridtspartiet vil gå ind i en udvalgsbehandling og have nogle af problemerne angående de amtskommunale udgifter belyst, og vi vil gerne have at vide, hvad der sker af forringelser på amtskommunal side. Vi vil naturligvis gå til en saglig udvalgsbehandling.

Nathalie Lind (V):

Dette forslag om, at de ortopædiske hospitaler og afdelinger, som hidtil har været dre-

[Nathalie Lind.]

vet som en særforsoagsopgave med tilskud fra socialministeriet, fra 1. januar 1978 skal overgå til amtskommunerne, men for Ortopædisk Hospital i Københavns vedkommende til staten, ligger jo i naturlig fortsættelse af den hidtidige udvikling, at sygehusopgaver skal løses af amterne.

Vi har fra venstres side være indforstået med denne udvikling, og vi har stemt for de tidligere forslag herom. Jeg vil gerne sige her, at det er nok med lidt større betænkelighed, vi ser specielt på de ortopædiske hospitalers overgang til amterne. I udvalget er der forskellige spørgsmål, vi gerne vil have belyst, men det principielle sigte vil vi dog ikke gå imod.

Der har jo været forskellige forslag om, hvor Ortopædisk Hospital i København skulle placeres. Det, der umiddelbart forekommer mig tiltalende ved tanken om at lægge det ind under rigshospitalet, er, at jeg forstår, at så bevares det som en enhed, hvor man kan udnytte ekspertisen, men naturligvis vil vi da også være villige til at høre argumenterne fra den anden side og drøfte disse i udvalget.

Jeg skal med hensyn til personalets stilling blot sige, at jeg også gerne vil have nærmere oplysninger om ikke blot det løn- og pensionsmæssige, det er jo udførligt beskrevet i lovforslaget, men også om, hvorledes indplaceringen vil blive, hvordan de arbejdsmæssige vilkår vil være for dette meget store personale, der nu skal overføres til amterne.

Med hensyn til den økonomiske kompensationsordning står der i bemærkningerne, at Amtsrådsforeningen har tilsluttet sig denne ordning. Jeg vil gerne spørge ministeren: gælder det også den i bemærkningerne på side 9 omtalte fordelingsnøgle, hvorefter tilskuddet efter objektive kriterier er beregnet? Ellers må vi også vurdere dette spørgsmål nærmere.

Men når jeg har taget disse mere kontante ting frem, synes jeg, der tilbage står et hovedspørgsmål: hvordan vil forholdene blive for patienterne? Vil det være muligt, når de ortopædiske hospitaler og afdelinger overgår til amterne og dermed indgår som et led i det almindelige sygehusvæsen, at bevare den ekspertise og den specialviden, som har været til uvurderlig gavn for de ofte meget hårdt medtagne mennesker, som er blevet behandlet på de ortopædiske hospitaler? Kan vi være sikre på, at mennesker med medfødte misdannelser ikke

bliver skubbet til side i relation til den udvikling, der sker i den ortopædiske kirurgi? Jeg håber ikke, at der sker en sådan udvikling, men afgørende må være, at der fastsættes visitations- og betalingsordninger, som gør det muligt at samle patientgrupperne i store enheder.

Så står der i bemærkningerne, at det indtil videre forudsættes, at Samfundet og Hjemmet for Vanføre skal fortsætte med sin øvrige virksomhed, og der nævnes bl. a. Geelsgaard, Hornbæk og Hald.

Jeg synes, det er lidt en bemærkning uden så forfærdelig meget indhold, når man ved, at der foreligger en betænkning, nr. 781, fra 1976 om, at bl. a. Geelsgaard skal overgå til Københavns amt og Hornbæk til Frederiksborg amt. Jeg tror, det er afgørende, at vi lægger de samme synspunkter til grund her, at vi må sikre, at de læger og andre behandlingsgrupper, som skal hjælpe disse patienter, virkelig har et bredt erfaringsgrundlag. Det er ikke det samme at få en enkelt patient nogle enkelte gange om året som i det daglige virkelig at arbejde med disse patienters helt specielle forhold. Jeg tror, at betalings- og visitationsordninger, der er tilstrækkelig smidige, må være det middel, som kan løse dette problem.

Jeg skal ikke tage endelig stilling her, men har blot villet påpege de helt særlige hensyn, som vi må tage ikke mindst til mennesker med medfødte alvorlige handicap.

Jeg kan på venstres vegne tilsige en grundig og en interesseret udvalgsbehandling vedrørende dette lovforslag.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Ved første øjekast kan dette lovforslag give indtryk af at være et af de led i den almindelige decentralisering, som er foregået på en lang række områder i de senere år. Ved de tidligere overførsler har der i det væsentlige været tale om institutioner, der fra statslig regie er overgået til kommunal regie, men for Samfundet og Hjemmet for Vanføre er der tale om en selvejende institution, hvis værdier nu overlades så godt som vederlagsfrit til de respektive amtskommuner.

Af lovforslaget fremgår det, at der er opnået enighed mellem Samfundet og Hjemmet for Vanføre og de respektive ministerier, men for mig er der stadig en lille tvivl om, hvorvidt demokratiets spilleregler er overholdt, nærmere betegnet om den ene part har følt sig tvunget

[Karen Thurøe Hansen.]

til at gå frivilligt med, uanset at man på forhånd har vidst igennem de sidste år, at denne overførsel skulle ske. Uanset at staten har afholdt alle driftsudgifter for samtlige institutioner, herunder forrentning og afskrivning m. v., er det dog en kendsgerning, at både grunde, bygninger og inventar er tilvejebragt af Samfundet og Hjemmet for Vanførelse for egne midler, som i vid udstrækning er kommet ind ved gaver og arv fra mennesker, der har værdsat det arbejde, der har været udført af denne institution. Afståelsessummen eller rettere sagt refunderingen for inventar, instrumentarium m. v. er nu sat til 3 mill. kr., og efter forslaget at dømme er dette beløb den endelige sum, som staten og Samfundet og Hjemmet for Vanførelse er blevet enige om, selv om visse pressemeddelelser også her taler om en form for tvang, hvilket jeg beder ministeren om at kommentere.

I relation til fru Nathalie Linds bemærkninger her fra talerstolen vil jeg godt have lov til at tilføje, at de 3 mill. kr. jo ikke forslår særlig meget, når Samfundet og Hjemmet for Vanførelse fortsat skal drive visse aktiviteter inden for deres område.

I bemærkningerne har jeg hæftet mig ved stk. 4, tredjesidste afsnit, der drejer sig om retningslinjerne for overførslen af Ortopædisk Hospital i København. Både Københavns kommune og Københavns amt betakker sig for at overtage Ortopædisk Hospital og få det inkorporeret i det kommunale sygehusvæsen, men man har dog fundet frem til en løsning om anvendelse af bygningerne til andre formål, ganske vist med tilknytning til det hidtidige speciale. Men så finder man åbenbart, at det er rimeligt, at Ortopædisk Hospital integreres i rigshospitalet og dermed i den statslige regie.

Det kan til stadighed undre, at der skal være forskel på hovedstaden og provinsen på mange områder, når indenrigsministeren på andre felter forsøger at ligestille samtlige kommuner her i landet. Men trods de kritiske bemærkninger vil det konservative folkeparti medvirke til en grundig udvalgsbehandling.

Alfred Andersen (SF):

Vi kan stemme for dette lovforslag, der synes at betyde en naturlig udvikling på dette område, og vi har konstateret, at der er taget de nødvendige personalemæssige hensyn. Til-

bage er blot det spørgsmål, at med dette forslag er Samfundet og Hjemmet for Vanførelse tilsyneladende helt ude af billedet.

Det, jeg godt kunne tænke mig at spørge ministeren om, er, hvilke muligheder er der for, at disse repræsentanter kan være med i den nye ordning? Der er ingen tvivl om, at denne forening har haft en stor betydning netop på dette område, og det ville være dårligt, synes jeg, hvis den forsvinder helt ud af billedet, da den stadig væk kan være en god støtte på dette område. Derfor vil jeg være meget interesseret i, om ministeren mener, den har nogle muligheder for fortsat at være med også i den nye ordning.

Tove Jørgensen (DKP):

Overførslen af de af Samfundet og Hjemmet for Vanførelse drevne ortopædiske afdelinger og ambulatorier til amtskommunernes sygehusvæsen og af Ortopædisk Hospital til rigshospitalet er udtryk for en udvikling i lighed med den, der er i gang inden for hele social- og sundhedssektoren.

Denne udvikling kan imidlertid både være af det gode og af det onde. Det gode er, hvis ændringerne gør det nemmere for brugerne at fungere mere lig det, man kalder en normal tilværelse, eller hvis det betyder en bedre koordination af behandlingsapparatet. Det onde er, hvis det medfører en besværligere tilværelse for brugerne i form af ringere tilbud såvel i ekspertise som i service. Det var jo en problemstilling, som også fru Nathalie Lind var inde på.

Vi er heller ikke i DKP tilhængere af, at kommunerne pålægges yderligere udgifter, så længe vi ikke har en progressiv kommunalbeskatning.

Det gode ved det foreliggende lovforslag er, at det kan lette samarbejdet mellem de forskellige former for ortopædisk behandling og overføre hele denne behandling til statsligt eller amtskommunalt ansvarsområde. Men derudover indeholder lovforslaget, trods de beroligende bemærkninger i forslaget, nogle risici for, at det mere akutte behandlingsarbejde, det, der kaldes varm kirurgi, på længere sigt vil få tendens til at blive prioriteret på bekostning af det, der kaldes klassisk ortopædi, altså det mere langvarige og mindre akutte behandlingsarbejde. Dette mener vi at vi skal være særdeles meget på vagt overfor. Derfor bør der i ændringen ligge en forpligtelse såvel for amts-

[Tove Jørgensen.]

kommunerne som for staten til at opretholde et garanteret antal sengepladser til klassisk ortopædi.

Endvidere er der et meget stort antal vanføre og handicappede, der finder beskæftigelse inden for administrationen af de ortopædiske behandlingsinstitutioner. Der er ganske vist i lovforslaget sikret det nuværende personale overførselsmuligheder til amtskommunal og statslig ansættelse. Men hvordan med fremtiden? Vil der også fremover være sikret denne personalegruppe prioritet ved ansættelse inden for disse områder? Hvis ikke der sikres en sådan prioritering, kan det betyde, at nogle af de sociale funktioner, der også blev varetaget på de ortopædiske hospitaler, risikerer at bortfalde. Det finder vi uhensigtsmæssigt. Der må være en garanti også for fremtidige ansættelser af handicappede inden for denne sektor.

Man kan ligeledes undre sig over, at ikke hele virksomheden, altså også skomager- og bandagistvirksomheden, overtages af amtskommunerne og staten. Disse virksomheder er traditionelt knyttet til behandlingsvirksomheden, og også her er der mange handicappede beskæftiget. Derfor bør der ligge en forpligtelse til fortsat at anvende disse virksomheder.

Jeg vil gerne have svar på, hvorfor man ikke overtager det hele. Hvad er årsagen? Det går jo alligevel op i en højere enhed, så hvorfor splitte det ad?

Endelig vil jeg fremhæve, at brugerne ikke sådan rent automatisk får det nemmere ved denne form for decentralisering. Hvor de vanføre tidligere fungerede i et enstrengt system, er de nu underkastet i hvert fald tre adskilte instanser. Nu er deres sociale problemer lagt ud til primærkommunerne, deres undervisningsforhold til amtskommunerne og deres behandling til disse kommuners sygehusvæsen. For brugerne er der således ikke tale om en forenkling.

Med de her nævnte forbehold kan vi i øvrigt i det store og hele love en positiv behandling af forslaget, forudsat at de her nævnte betragtninger kommer ind i forslaget.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det radikale venstre kan tilslutte sig hovedsigtet med lovforslaget, der integrerer de ortopædiske afdelinger i vort almindelige sygehusvæsen.

Vi går ud fra, at amterne også i fremtiden

vil sørge for rent budgetmæssigt, at disse afdelinger bliver behandlet godt, sådan at man ikke af økonomiske grunde for fremtiden slækker på behandlingen; for de medborgere, der har nydt godt af disse hospitaler hidtil, er medborgere, som vi forhåbentlig alle kan være enige om at støtte og give så god en hjælp som muligt. Jeg tænker her ikke mindst på de medborgere, der har behov for, så snart de er født, at få hjælp på disse hospitaler, men jeg går ud fra, at amterne vil være i stand til og være indstillet på at give dem budgetmæssigt gode kår.

Hovedsigtet med lovforslaget er jo at integrere afdelingerne i vort almindelige sygehusvæsen, og derfor er det logisk og rigtigt, at man foreslår fra indenrigsministerens side, at de ortopædiske hospitaler skal overtages af amterne. Nu er det jo imidlertid foreslået, at det ortopædiske hospital i København skal overtages af righospitalet, og det vil jeg gerne bede om at få drøftet grundigt i udvalget. Hvorfor skal København have denne særbehandling? Hvorfor skal dette ortopædiske hospital alene af alle blive statshospital, tilmed under undervisningsministeren og ikke under indenrigsministeren, hvor vi ellers har samlet vores sygehusvæsen, og hvor vi for fremtiden vil have de ortopædiske afdelinger igennem det samarbejde, der sker mellem indenrigsministeriet og amterne på dette område?

Nu håber jeg ikke, at ministeren svarer, at det er af hensyn til uddannelsen på Københavns universitet, for hvis det er begrundelsen, så må jeg nok sige, at der må være undtagelser ikke alene i København, men i Århus, i Odense og i Ålborg også.

Som sagt er jeg parat til at se positivt på lovforslaget i udvalget, for hovedsigtet med det er rigtigt, og jeg føler mig overbevist om, at amterne vil behandle disse hospitalsafdelinger på en god og rimelig måde, men jeg ønsker at drøfte særstillingen for det københavnske hospital grundigt.

Alice Hedegaard (DR):

Jeg er meget enig med det konservative folkepartis ordfører og vil derfor kun lige bemærke, at dette lovforslag som tidligere påtalt kan give uheldige virkninger, som man skal være opmærksom på. Det økonomiske vil jeg i denne sag se helt bort fra. Den hjælp, de ortopædiske hospitaler yder patienterne, kan slet ikke udregnes i penge. Det, der giver mig

[Alice Hedegaard.]

betæneligheder ved lovforslaget, er risikoen for, at de meget dygtige eksperter, der findes på de ortopædiske hospitaler, ved sammenlægningen med de almindelige hospitaler ikke bliver i stand til at udføre deres gerning på samme måde. De enormt store hospitaler, vi i dag bygger med kostbart inventar, borger ikke altid for bedre helbredelse og kontakt mellem patient og personale. Den indflydelse, som Samfundet og Hjemmet for Vanførelse har haft indtil nu, er så vigtig, at den må søges bevaret, men retsforslaget vil med interesse følge udvalgsarbejdet.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Som flere ordførere har været inde på, har selve ortopædien hidtil været betragtet som en særforborgsopgave, og på samme måde som vi tidligere her i folketinget vedtog, at statshospitalerne med psykiatrisk syge skulle integreres i det almindelige sygehusvæsen, er baggrunden for dette, at vi nu må have ortopædien ind i sygehusvæsenet, ikke mindst af hensyn til at ortopædien ikke bliver en ting, der fremover bliver stedbarn.

Jeg synes, der er grund til at sige tak til Samfundet og Hjemmet for Vanførelse for den pionergerning, man har udført, og for en strålende uegennyttig indsats på dette område, som også andre ordførere har sagt.

Må jeg sige til hr. Pilgaard Andersen, at jeg har ingen planer om, at staten skulle overtage sygehusvæsenet i almindelighed. Jeg tror, at netop dette, at sygehusvæsenet har været overladt til primærkommuner og amtskommuner, betyder, at det i dag har så højt et stade, og når man endelig taler om dette, har det jo ikke meget med nærdemokrati at gøre bare at centralisere.

Må jeg i øvrigt sige, at når det drejer sig om sygehusplanlægningen, er den i god gænge, og diskussionen omkring sygehusplanlægningen i Københavnsområdet er jo også aktuel i øjeblikket.

Må jeg sige til fru Nathalie Lind og også til andre, som har været inde på spørgsmålet om rigshospitalet, at når man foreslår Ortopædisk Hospital overført til rigshospitalet, er det ikke for rigshospitalets skyld alene, men det er bl. a., som fru Nathalie Lind og andre var inde på, af hensyn til behandlingen af patienterne. Vi kan ikke i dette lille land, for at sige det på den måde, have specialiteter rundt omkring i

landet, og rigshospitalet har nogle meget udviklede specialiteter, når det drejer sig om ortopædi af forskellig art, og for at bevare Ortopædisk Hospital som en enhed vil man sammenlægge det med rigshospitalet for at udnytte enhver ekspertise, også når det drejer sig om de ganske få tilfælde. Men jeg er selvfølgelig parat til at drøfte dette nærmere i udvalget.

Må jeg sige til fru Nathalie Lind, at Amtsrådsforeningen er enig i dette lovforslag. Amtsrådsforeningen kender alle oplysninger i dette lovforslag, og Amtsrådsforeningen har også læst side 9 i dette lovforslag. Det må vel være svar nok.

Flere har været inde på spørgsmålet om, at patienternes tarv skulle varetages, og det er da klart. Jeg kommer ikke med et lovforslag, som har til hensigt at gøre patienternes vilkår ringere, og det er klart, at det er noget, som vi vil følge meget nøje.

Hr. Bernhard Baunsgaard sagde, at han var overbevist om, at amtskommunerne ville tage godt imod disse patienter. Jeg er overbevist om, at amtskommunerne vil tage godt imod alle patienter. Jeg erindrer om debatten om statshospitalerne, hvor man også sagde: nu går de til amtskommunerne, så håber vi virkelig, at statshospitalernes patienter får det godt. Det er bare lige en understregning af, at hver gang noget går til kommunerne, så mener man, det skal gå bedre, og det kan man så notere sig i den del af den offentlige sektor.

Må jeg sige til fru Karen Thurøe Hansen, at man kan altid diskutere, hvor meget man skal have, om man skal have 3 mill. kr. eller 20 mill. kr., men det er altså statspenge til en virksomhed, som godtnok er blevet til ved private midler, men som er underskudsdekket i alle henseender af staten. Og så kan man jo sagtens være generøs herinde i folketinget, samtidig med at man skærer ned på alle andre områder. Må jeg i den forbindelse gøre opmærksom på, at vi overtager også en gæld på 7 mill. kr., således at det reelt drejer sig om 10 mill. kr. Det har været sådan hele tiden, at Samfundet og Hjemmet for Vanførelse har drevet overskudsforretning, og staten har drevet underskudsforretning, og det er underskudsforretningen, staten har overtaget ved at overføre den til amtskommunerne. Der er ikke tale om tvang. Det er klart, at i en forhandling er der modstående synspunkter, men aftalen er tiltrådt – selvfølgelig med betænelighed – af Samfundet og Hjemmet for Vanførelse.

[Indenrigsministeren.]

Til hr. Alfred Andersen og også til fru Tove Jørgensen vil jeg sige, at Samfundet og Hjemmet for Vanføre har ikke ønsket at overdrage værkstederne til staten, og vi har også ønsket, at Samfundet og Hjemmet for Vanføre fik mulighed for en virksomhed fremover. Og når hr. Alfred Andersen spørger, om det er kommet ind i billedet, kan det selvfølgelig ikke komme ind i billedet på anden led end som andre foreninger, der har sygdomsforebyggende formål, og som virker som rådgiver, og da tror jeg, at man i høj grad vil trække på den ekspertise, man dér har.

Jeg tror ikke, der er grund til på dette tidspunkt at komme med flere bemærkninger ud over at takke for den modtagelse, lovforslaget har fået, og jeg vil selvfølgelig være parat til at udbyde tingene nærmere under udvalgsarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om folkeafstemninger i kommunerne [af Kjærulff-Schmidt m. fl.].

(Lovforslag nr. L 103. Fremsat 16/3 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Dette lovforslag er en gentagelse. Det drejer sig om, at man vil lade et mindretal i kommunalbestyrelsen på mindst 1/3 kunne bestemme, at afgørelser i kommunalbestyrelsen skal sendes ud til folkeafstemning, og det går også ud på, at man, hvis 10 pct. af vælgerne ønsker det, skal kunne sende beslutninger i kommunalbestyrelsen ud til folkeafstemning.

Jeg kan godt godtage det, der ligger bagved, nemlig en nærmere forbindelse til borgerne. Jeg er bare ikke så sikker på, at det er den rig-

tige måde at gøre det på, og jeg er helt overbevist om, at der er en masse ting, som ikke kan sendes ud til folkeafstemning.

Af hensyn til det fremrykkede tidspunkt skal jeg kun sige, at vi jo har et nærdemokratiudvalg nedsat, som er kommet med en betænkning, og jeg tror, det er for tidligt at tage stilling til en enlig svale her i nærdemokrati-problematikken. Men jeg vil ikke af den grund sige, at jeg har sympati for dette forslag, for jeg tror, det er forfejlet. Selv om ideen måske kan være velment, er det ikke den vej, vi skal gå. Folkeafstemning har kommunalbestyrelsen til enhver tid lejlighed til at foranstalte, men vi må respektere det ansvar, kommunalbestyrelsen i øvrigt har.

Erenbjerg (S):

Det skal erkendes, at der efter kommunalreformen ikke uventet er opstået nogle kommunikationsvanskeligheder. Der er populært sagt blevet for langt til de styrende organer. Mange gode kræfter er sat ind på at råde bod på dette, og mange værdifulde resultater er opnået, således at det ikke i alle kommuner er et problem. Man har taget borgerne med på råd.

Netop i disse dage lægges sidste hånd på en redegørelse omkring nærdemokratiet ude i kommunerne, en redegørelse, der bygger på de erfaringer, der er indhøstet. Jeg tror og håber imidlertid ikke, at vejledende folkeafstemninger vil blive en af de nærdemokratiske foranstaltninger, som man vil foreslå.

Man må nemlig huske, at demokrati er andet og mere end blot at afgive sin stemme for eller imod en eller anden ting. Demokrati er også en forpligtelse til at sætte sig ind i tingene og eventuelt påpege alternative løsninger. Netop i disse år udfoldes der store bestræbelser for at få borgerne med i planlægningen af de opgaver, som en kommune skal løse. Der er endog tilfælde, hvor en kommune har taget borgerne med på råd ved budgetlægningen. Det er en langt bedre måde at tilgodese nærdemokratiet på, det at lade borgerne få indflydelse på, hvad der skal ske i deres egen kommune.

Folkeafstemninger skal ikke kunne dikteres af et mindretal. Eksempelvis har vi da også i dag regler for afstemninger, når det drejer sig om f. eks. skoler, regler, der er langt mere restriktive end forslagsstillerne nu foreslår. Vejledende folkeafstemninger bør være et